

Як чумаки на Північ їздили.

Якось сиділи чумаки в шинку та й думали: «Куди їм ще податися? Вже скрізь були. Об'їздили всю Україну, навіть в Турції були. Але Турки тоді були ще зовсім затуркані, тому ніякої користі з тієї подорожі не було.»

І от старший Чумак запропонував:

- А давайте помандруємо на північ! І не в Чернігів, а зовсім на північ, аж в Арктику!

Ну що поробиш? Якщо більше нікуди, то треба їхати. Вибрали найбільшого та найволохатішого мамонта, впрягли його у найбільший та найміцніший віз, загрузили в нього харчі, теплий одяг та й поїхали. Проїхали Чернігів, виїхали за межі Чернігівської області і там, в якомусь селі, припаркувалися біля хати місцевого писаря, зайшли в хату, привіталися тай розпитують у нього:

- Скажіть нам, будь-ласка, чи далеко ще до Арктики? Крім того цікаво: яка там погода, хто там живе та чим займаються?

Писар вийшов з хати, кілька разів обійшов навколо мамонта, ретельно роздивився і каже:

- Ну, на цьому транспорті за рік-півтора доїдете, а стосовно мешканців Арктики та чим вони там займаються інформації досить мало. Відомо лише, що цілий рік там мороз, півроку – ніч, півроку - день. Живуть там Ескімоси. Живуть в Ярангах. Вночі майструють лижі, а вдень ловлять тюленів та бігають за собаками.

- Як то бігають за собаками? - здивувались чумаки.

- Ну Ескімос вантажить санчата, потім запрягає в них собак. Собакам це не подобається, і вони починають тікати. Тоді Ескімос одягає лижі і біжить за собаками. Кілометрів через 100 собаки втомлюються, підбігають до найближчої яранги та лягають відпочивати. Коли Ескімос нарешті наздоганяє собак, до нього виходить Ескімос-Господар. Оскільки ніколи завчасно не відомо, в якому напрямку тікатимуть собаки, Ескімос ніколи не знає, до кого він прибіжить у гості. Тому в санчатах завжди лежать подарунки. Ескімос дістає з санчат лижі та дарує їх Ескімосу-Господарю, той бере лижі і встромляє їх вертикально в сніг, формуючи навколо яранги паркан з надарованих лиж. Після цього Ескімос-Господар годує собак та запрошує прибулого Ескімоса в Ярангу, там вони п'ють розтоплений сніг і діляться новинами.

Як тільки собаки відпочинуть, вони одразу починають тікати. Тоді Ескімос одягає лижі та знову біжить за собаками.

Наразі це все, що про них відомо.

Здивовані чумаки подякували Писарю, купили у нього Українсько-Ескімоський словник і поїхали.

Дорогою нічого цікавого не трапилось. Чумаки полювали, заготовлювали для мамонта сіно, ловили світлячків та складали їх в трилітрові банки, закривали кришками з дірочками – виходили досить потужні ліхтарі. Крім цього, весь час вчили ескімоську мову.

Так потихеньку допхалися вони до Арктики. Прибули туди якраз вночі. Добре, що наробили ліхтарів та додумались повісити їх на бивні мамонта, вийшли ніби фари. Завдяки цьому завчасно помітили ярангу та встигли загальмувати.

До них вийшов Ескімос-Господар, довго і здивовано дивився на банку зі світлячками, поки Чумаки йому ту банку не подарували. Після чого запросив їх до яранги. Пригостившись розтопленим снігом, Чумаки подякували і заварили запашної кави, потроху розговорилися.

- Ну добре, - говорив молодий допитливий Чумак - От тікають собаки, ви за ними женетесь, наздоганяєте, і коли вони відпочинуть та знову починають тікати, вони ж не обов'язково тікають в ту сторону звідки прибігли?

- Ні, - каже Ескімос-Господар - насправді вони ніколи не тікають в ту ж сторону, звідки прибігли. Я от, наприклад, уже п'ять років дома не був.

- А чого ви тут тоді сидите?

- Ну я прибіг за собаками, а Господаря немає, а якщо його нема, то я мушу стати за Господаря, доки хтось не прибіжить за собаками і не стане Господарем замість мене.

- А чому той, хто прибіг, стане Господарем замість вас, а не побіжить за собаками, коли ті відпочинуть?

- Ну, бувають випадки, коли Ескімос прибіжить і відчуває, що вже більше не зможе наздогнати собак, тоді за собаками біжить Господар, а той, що прибіг, лишається Господарем Яранги!

- А якщо Ескімос, що прибіг, відчуває, що не зможе наздогнати собак, і Господар уже давно відчуває, що не зможе наздогнати собак, хто тоді женеться за собаками? - Ніяк не вгамовується допитливий Чумак.

- В цьому випадку за собаками біжить старший Син Господаря, а Ескімос, що прибіг, стає названим братом Господаря і оселяється в цій Яранзі назавжди.

- А якщо понабігає стільки Ескімосів, які вже не можуть бігати за собаками, що закінчатся старші Сини?

- Тоді ми йдемо до сусідньої Яранги та позичаємо старшого Сина у них.

- Як то позичаєте??? Якщо щось позичаєш, мусиш врешті решт повернути! А, як я зрозумів, старший Син, бігаючи за собаками, може додому ніколи і не повернутися!

- Це правда, - каже Господар - Ми тільки кажемо, що позичаємо старшого сина, насправді сусіди нам його дарують!

Старший Чумак не витримав та вибіг з Яранги, на ходу вдягаючи кожууха.

«Я або піку комусь натовчу, або з глузду з'їду, з їх правил існування» - думав він, залазячи на воза.

«Ні, ну що за люди?» - розмірковував Старший Чумак, розпалюючи люльку. «Півроку майструють лижі, а півроку бігають за собаками! Правда, Писар казав, що вони ще й тюленів ловлять. Як вони їх ловлять? Може якимось лижами, бо навіщо їм стільки лиж? Он у цього Ескімоса паркан зі встромлених у сніг лиж навколо Яранги уже майже в два ряди. Лижі. О!!! Лижі!!!! Як я одразу не збагнув! Це ж можна задурно накупити тут лиж, привезти їх в Буковель та продати за дорого! Реклама така: "Автентичні Ескімоські лижі! Нові і з пробігом!" Причому з пробігом в прямому сенсі! Смішно!. Доведеться знову в ярангу пхатися, домовитись та накупити тих лиж!» - подумав Старший Чумак і уже підвівся йти, аж раптом зупинився, знову сів і замислився.

«А за що ж купувати лижі? Грошей вони не знають, на щось поміняти, так у нас нічого для них потрібного у возі немає! Так!. Що ми там в Яранзі робили? Пили топлений сніг, я наварив кави, пригостив Господаря, налив собі та розпалив люльку. О! так і він розпалив люльку, люлька у нього з кістки чи то моржа, чи то ще когось. А що ж вони палять? Тут нічого не росте! Піду спитаю».

Старший чумак взяв торбинку з тютюном і чимдуж побіг до Яранги.

Забіг у Ярангу, а там бесіда у самому розпалі. Допитливий Чумак все ні як не міг заспокоїтись.

- А що ви робите, якщо Ескімос, що прибіг, бігти за собаками ще може, а от собаки вже втомилися тікати?

- Так! - закричав старший Чумак – Стоп!!! У мене є більш важливе запитання і, звертаючись до Господаря, спитав:

– Чим ви набиваєте люльку?

З'ясування цього питання зайняло купу часу, в словнику, який купили у писаря, не було слова "водорості". Врешті решт стало зрозуміло, що вдень, коли Ескімоси ловлять тюленів, вони якимось дістають з ополонки водорості, потім їх сушать, перетирають в порошок та набивають їм люльки.

Старший Чумак пригостив Господаря тютюном. Через годину, коли Ескімос прийшов до тям, Чумаки без усілякої зусиль обміняли торбинку тютюну на всі наявні лижі Господаря, а за додаткову жменьку Ескімос порадив, в якому напрямку поїхати до його сусіда, який був удвічі старший за нього і навколо яранги паркан із надарованих лиж був аж у чотири ряди.

Чумаки подякували, та вимінявши на тютюн всі лижі у сусіда, поїхали в Буковель.

Дорогою все було прекрасно, доки вони не виїхали в більш теплі широти з плюсовою температурою. Якимось зранку старший Чумак заглянув у віз, де зберігались лижі, і ледь не втратив свідомість. Виявилось, що Ескімоси робили лижі зі шкіри тюленя. Нарізали шкіру на смужки шириною 20 сантиметрів, зволожували цю смужку розтопленим снігом, надавали їй форму лижі та виносили на мороз. Лижка замерзала і ставала дуже міцною, не гірше ніж з дерева.

- От чому вони лижі надворі тримають і в Ярангу ніколи не заносять! - дійшло до старшого Чумака

Засумували Чумаки. Замість повного воза лиж, везли вони додому купу тюленячих шкір, нарізаних на смужки.

Аж раптом старший Чумак згадав, що хтось колись розповідав йому, що десь під Лубнами живе дід на прізвище Кутюр'є. Цей дід уже багато років шив модний одяг для всіх бажаючих по всій Україні. Втрачати Чумакам вже не було чого, отже всі погодились поїхати до діда Кутюр'є.

Через певний час допхалися таки чумаки до міста Лубни, перепитали місцевих та знайшли таки діда. Скільки було років тому діду, ніхто не знав. Єдине, що було достеменно відомо, що останні 50 років він недобачав. Чумаки показали дідові смужки шкіри тюленя і перепитали чи не зможе він з них пошити щось пристойне, що згодиться для продажу. Дід погодився. Сказав, щоб навідалися через місяць, все буде готово.

Чумаки зраділи, вигрузили смужки шкіри тай поїхали в Сорочинці на ярмарок. По дорозі у річці Хорол помили Мамонта і самі від душі накупались. На ярмарку продали кілька мішків солі та купили свиню. З ошийка посмажили шашлик, з решти зробили тушонку та закатали в трилітрові банки, які звільнилися від світлячків. Потім заїхали в Миргород, попили водички та набрали з собою. Так проминув час і через місяць Чумаки стояли у воріт хати, де мешкав дід Кутюр'є.

Дід їх уже чекав, запросив до хати та виніс з кімнати зразок вбрання, яке він пошив зі смужок шкіри тюленів.

Чумаки зблідли та чимдуж вибігли з хати.

Дід пошив щось страшне! Дивлячись на цей «виріб», через десять секунд починало нудити, через двадцять хотілося або втопитись або повіситись!

Спочатку Чумаки хотіли спалити всі ці вироби разом із хатою, але старший Чумак тихо промовив:

- Я тепер знаю, як виглядає пекло! І я туди не хочу! Тому грішити не будемо, забираємо замовлення, можливо комусь сподобається, тоді продамо, а ні - так спалимо!

Чумаки розраховались з дідом та вирушили в подорож по всім областям України, намагаючись хоч комусь продати це вбрання. В деяких селах їх просто виганяли, десь обіцяли натовкти пику, якщо ще раз Чумаки там з'являться. І так це продовжувалось, аж доки в Черкаській області вони не зустріли всесвітньо відомого агронома Гайку Свирида Митрофановича. Він поглянув на зразок вбрання і перед тим, як втратити свідомість, прошепотів:

- Почекайте...

Через годину, прийшовши до тями, намагаючись не дивитися на зразок, сказав:

- Приходьте як стемніє, у мене є ідея. Якщо все вийде, я куплю у вас кілька цих виробів.

Чумаки, як і домовлялися, приїхали серед ночі. Свирид взяв дві дошки та збив їх цвяхами навхрест, потім взяв у Чумаків виріб і напнув на збиті дошки. Це все поставив посеред поля.

Чумаки переночували у Гайки. На ранок вийшли вони на край поля і здивовано зраділи. Жодного горобця, голуба, чайки, сарани не було. Більше того, не було нікого, хто мав очі. Все в радіусі 50 кілометрів повтікало!!!!

Свирид Митрофанович назвав цей витвір – «Опудало»! Купив у Чумаків ще кілька штук, і вони поїхали.

Згодом інформація про Опудало поширилась всією Україною. Чумаки об'їздили всі області та розпродали все вбрання, яке нашив їм дід Кутюр'є.

З того часу в Україні щорічно були шалені врожаї! Хоча на кожному полі навколо Опудала було коло діаметром 50 метрів нескошеного врожаю, косарі так і наважувались підходити ближче.

Через рік вирішили Чумаки навідатись до діда Кутюр'є аби подякувати за несподівано застосований дизайн вбрання. З'ясувалося, що через тиждень після того, як від нього поїхали Чумаки, якийсь бовдур подарував діду окуляри. Він уважно роздивився вбрання, яке пошив для Чумаків, і з переляку помер.

Чумаки навідалися на цвинтар, аби вшанувати пам'ять діда Кутюр'є, і були дуже здивовані, що могилка завалена сніпками жита, пшениці, соняшника та редиски. Всі сніпки були перев'язані стрічками з щирими словами подяки від фермерів за нечувані врожаї.

Чумаки поставили торбинку солі, написали маркером: "Не існує на світі речей, які б Українці не використали собі на користь!"

Сіли на воза і помандрували, шукаючи нових пригод...